

СВОБОДА СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКОЇ НАРОДНОЇ СПРАВИ

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLIV, Ч. 289. Джерзі Ситі, Н. Дж., п'ятниця, 11-го грудня, 1936.

VOL. XLIV. No. 289. Jersey City, N. J., Friday, December 11, 1936. THREE CENTS

ФАБРИКАНТИ ЗА СПІВПРАЦЮ З УРЯДОМ

НЮ ЙОРК. — У готелю Волдорф-Асторія почався Конгрес Американського Промислу, скликаний Краєвим Союзом Фабрикантів. Є це найбільші збори цієї організації в її історії. Зійшлися на цей конгрес представники всіх американських промислів.

З першого дня нарад конгресу видно, що американські фабриканти закинули вже боротьбу проти „нового розділу” та що вони думають співпрацювати з урядом у шуканню роботи для безробітних. Видно це було вже з перших промов на конгресі, котрі всі ззивали фабрикантів до співпраці з урядом у суспільних і економічних проектах.

УРЯД ЗАПЕВНЯЄ ДОПОМОГУ БЕЗРОБІТНИМ.

ВАШИНГТОН. — Ля Гвардія, посадик Нью Йорку, прийшов до Вашингтону як президент Конференції Мейорів Злучених Держав, щоб утвердитися щодо політики уряду в справі допомоги безробітним. Гарі Голкінс, голова Адміністрації Поступу Праць („Доблю-Пі-Ей”), заявив йому, що уряд думає давати роботу всім, що її справді потребують.

ПІДНОСЯТЬ ЗАПЛАТУ.

ВУНСОКЕТ (Род Айленд) — Сім місцевих фабрик французької системи прядення піднесли робітникам заплату на 10 процентів.

Розпорядок обов'язує взад від 23-го листопада й відноситься до 4,000 робітників.

У Менвилі піднесли заплату 2,300 робітникам підприємства „Менвил Дженкс Корпорейшен”.

Про подібні зарядження доносять з Нью Брітену й Миделтауну в стейті Конетикот.

ЗАСУДЖЕННЯ НА СМЕРТЬ ЗА ВБИВСТВО ДОЧКИ.

ГЕІЗЕЛГЕРСТ (Джорджія). — Присяжні судді в місцевім стейтовім суді признали винуватим убивства першого ступня, за яке належить кара смерті, 51-літнього робітника Лоренса Ворда за те, що побив своєю 14-літню пасербицю так, що вона померла. Свідки казали, що він бив дівчину за те, що вона бачилася з одним чоловіком, кідька літ від неї старшим. Ворд говорив, що її вдарив автомобіль.

ЗВОРОТ У СКОТБОРСЬКІЙ СПРАВІ.

АСБЕРІ ПАРК (Н. Дж.). — Проповідник Алан Найт Чамерз, пресідник комітету для оборони муринів, обвинувачених у так званій скотборській справі, заявив тут на бенкеті департаменту для рахових відносин у Федеральній Раді Церков Христа в Америці, що алабамський уряд уже хоче звільнити обвинувачених.

На тім самім бенкеті Ернест Гровс, професор соціології в університеті Північної Каролайни, закликав протестантських духовників попірати виховання для подружжя як засіб для поборювання нещасливих подруж.

НЕПОРОЗУМІННЯ НА МИРОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ.

БУЕНОС АЙРЕС (Аргентина). — Міжамериканська Конференція для Вдержання Миру ще не почала властивих дебат над мировими проектами, бо ще не покінчилися ріжні позакулісові торги між пропонентами ріжних мирових плянів, головню між Злученими Державами, Бразилією й Аргентиною.

ПРОПАГУЄ СОЮЗ З РОСІЄЮ.

НЮ ЙОРК. — Андре Жеруд, французький політичний письменник, що пише під псевдонімом Пертінакс, агітував у своїй промові на Конгресі Американського Промислу за союз Англії й Франції з Росією, бо, мовляв, лиш у цей спосіб можна запобігти диктатурі Німеччини над центральною й східною Європою.

СМЕРТЬ ПОЖАРНИКА ПРИ РОБОТІ.

НЮ ЙОРК. — Підчас пожежу касарні 245-го полку прибережної артилерії в Брукліні газу, що видобувалася з горючого будинку, зачадили пожарника Вільяма Невіла так, що він помер, хоч лікарі давали йому всяку поміч.

ФЛЬОТА НЕ МОЖЕ ДІСТАТИ МІДИ.

ВАШИНГТОН. — Американська воєнна фльота оголосила конкурс на 2 мільйони 600 тисяч фунтів міді, але ніхто не зголосив своєї охоти продати їй цю скількість міді.

Департамент фльоти підчеркує подібну нехить продавати інші товари, потрібні фльоті. Фльота має наприклад труднощі з закупном олію й сталі.

МАЮТЬ УЖЕ ДОСИТЬ КОМУНІСТІВ.

ЛЕЙКЛЕНД (Флоридя). — Юнія столярів ухвалила на своїй конвенції викинути з юнії всіх членів, що признаються до комунізму.

КРИМ ПРИЄДНУВАННЯ НОВИХ ЧЛЕНІВ

МИ ПОВИННІ ПРИПІЛЬНУВАТИ В ЦЬОМУ МІСЯЦІ ЩЕ ОДНОЇ ВАЖНОЇ СПРАВИ, А САМЕ:

ВІДДІЛОВІ УРЯДНИКИ, А ЗОКРЕМА СЕКРЕТАРІ

ПОВИННІ ОСОБИСТО ВІДВІДАТИ ВСІХ ТИХ ЧЛЕНІВ, ЩО БУЛИ СУСПЕНДОВАНИ В ЇХ ВІДДІЛАХ УПРОДОВЖ ОСТАННІХ МІСЯЦІВ, ТА СТАРАТИСЬ ПЕРЕКОНАТИ ЇХ, ЩОБ ВОНИ ЗАПЛАТИЛИ ЗАЛЕГЛІ ВКЛАДКИ І БУЛИ ПРИНЯТІ НАНОВО ДО ОРГАНІЗАЦІЇ

ГІМНАЗІЯ ГНІЗДОМ РОЗПУСТИ І КОМУНІЗМУ.

Населення Білостоку складається в 75 проц. з жидів. Місто мало гімназію, що до неї очевидно ходили головню жиди й жидівки. Виявилось, що ця гімназія була справжнім гніздом розпусти й комунізму. Гімназійна молодь заснувала собі „товариство вільної любові” і перенесла ідеї цього товариства практично в життя. Наслідки вільної любові були такі, що п'ять гімназисток стали матерями, а батьками дітей були гімназисти. Одна гімназистка, Корнелія Швіц, втілася. Поліція викрила багато комуністичної літератури. Така діяльність гімназії довела до того, що її розв'язали.

МИРИЛО ТОГО, ЯК ПОВОДИТЬСЯ ПАЦЕНТОВІ.

Йонас Барон, знаменитий хірург шпиталю в Пешті, лікував дружиню малярського графа. Занепокоений граф подав лікарєві при першій його візиті дуже обильно заставлену тацу зі сніданком і частував його (лікар був пристрасним курцем) пахучими імпортованими цигарами.

Підчас одних з його пізніших відвідин графині було вже легше; не було небезпек втрати життя. Лікар тішився вже наперед думкою про подібний величаво поданий сніданок. Та цим разом на прощання не подали йому нічого, тільки безвартісне цигаро. Йонас Барон поглянув здивований на цю штуку, обернувшись на всі боки і сказав нарешті: „Знаєте, пане графе, властиво вашій дружині не є ще зовсім добре”.

НАЙГІРШЕ, КОЛИ ПОЕТ ВМІШАЄТЬСЯ В ПОЛІТИКУ.

Польські письменники приймали в Варшаві французького поета Поля Валері. Французький академік святкував якраз свої уродини. В пам'ятковій книзі Поль Валері вписав такі слова: „Поляки, це остання станиця класичної культури на Сході. Заплатили вони дорого за цю почесність, але тепер бачимо їх вкінці в розцвіті сил, завдяки якій вдержують стратегічні позиції. А їх треба вдержувати на Сході Європи”.

ЗГОРІВ МІСТ НА ВАРТІ.

Дерев'яний міст на ріці Варті в Серакові, що лучив дві частини міста, згорів до тла, правдоподібно від іскор, що впали з переїжджаючого пароплаву. Пожежні сторожі всіх сусідніх місцевостей надаремно намагалися оданувати пожежу. Комунікацію наладнали покищо поромом і човнами. Тепер уже вибудують бетоновий міст.

ПРОВОКАЦІЙНА ПОВЕДІНКА ЗАЛІЗНИЧНИХ КОНДУКТОРІВ.

У той час, коли в Польщі голодує майже пів мільйона безробітних, коли залізничні працівники з дефіцитом, на деяких залізничних лініях панують дивні відносини, що ніяк не можуть заохотити нашу суспільність до вживання такого засобу комунікації, як залізниця, ані не оправдують того, чому на залізничних посадах сидять люди, що до праці не надаються. Йде про деяких кондукторів, що свої шовіністичні „запенди” випробовують на пасажирах. На такі атаки польського „паріотизму” наражені наші ученики і робітники, що їздять раними поїздами до школи чи до праці. Про такий випадок оповідав у редакції „Діла” один з пасажирів, який звернувся до кондуктора поїзду ч. 212 на лінії Підбірці-Львів з чинним запитом в українській мові. На свій запит дістав відповідь кондуктора: „Гадай до ляпки, ти батяру”. Цей випадок не є відокремлений. Дуже часто кондуктори на цій лінії, почувши українську мову, насміхаються з пасажирів або дозволять собі на такі висловлювання, як: „Замкний джві, хаме”. Пасажирі звертаються з зажаленням до урядовця руху, але він каже, що то не його справа. Та бувають ще більше куріози. Ображений пасажир пробує оламятати кондуктора і зверне йому увагу. Тоді кондуктор каже поліція, який робить протокол та у висліді ображеного кондуктором пасажир карать ще гривною або арештом! Це не голословна балака, і все це можна потвердити свідками.

КАМ'ЯНИЙ ХРЕСТ УПАВ НА ЛЮДИНУ.

У Львові на цвинтарі „Оброньцув Львова” трапився незвичайний випадок на гробі 36. Ліхновського. На гріб прибула зложити вінець мати померлого в товаристві служниці П. Давидів. У хвилині, коли служниця привішувала на кам'яному хресті вінець, хрест захитався й упав на неї. Нешасна має роздушені груди, поломані ребра і покалічену голову. Служницю відвезли до лікарниці.

МОВНІ НЕПОРОЗУМІННЯ.

Громадські уряди лодзького повіту дістали недавно доручення устійнити число „положних”, що живуть у даній громаді. Це поручення викликло неочікувані наслідки: виявилось, що нижчі громадські урядовці не відрізняють слів „положна” і „положниця”, бо почали обходити всі мешкання, допитуючись, чи нема в цьому домі „положниця”. Наслідок був такий, що до урядів зачали впливати величезні викази жінок, що лезать у благословенному стані! Коли згадані списи „положниць” написали до властей, вони спростували помилку. Вислали інше поручення, цим разом уже виразно зазначуючи, що річ йде про акушерки-повитухи!

СОЛТИСИ НЕ МУСЯТЬ ВМІТИ ПО ПОЛЬСЬКИ.

Варшавське міністерство внутрішніх справ скасувало припис про обов'язок знати польську мову в письмі й у слові, як умову, що під нею можна вибирати солтисів і підсолтисів, на час одної каденції на просторі новгородського, виденського й волжинського воєводства та городненського й волковинського повіту, білостарського воєводства.

ДОЗОРЕЦЬ УБИВ ДИТИНУ.

У Варшаві на подвір'ю одного дому бавилася група дітей. Нараз вийшов зі свого мешкання дозорець дому Бобовський. Діти втекли, а Бобовський допав малого Шульц-аїрєра й побив його так дуже, що хлопечу у лічницю лікар. Суд засудив Бобовського на чотири роки в'язниці й 1 злотий як символ-кару на користь матері вбитої дитини за моральну страту.

ПРИСУД НА БУВШОГО СТАРОСТУ.

Апеляційний суд у Познані розглянув справу д-ра Твардовського, бувшого старости в Даяллові, на Помор'ю, засудженого судом у Грудзьонді на 5 років в'язниці та на втрату горожанських і почесних прав також на 5 літ. Суд першої інстанції ствердив, що д-р Твардовський привласнив собі 22,000 злотих урядових грошей, дальше, що спроневірив кількасот злотих на шкодо японського посольства в Варшаві та що намагався перекупити в'язничного дозорця. Апеляційний суд у Познані ствердив, що д-р Твардовський не вжив згаданих грошей на особисті цілі й засудив його тільки на два роки в'язниці, зачисливши слідчий арешт, а перелусім скасував присуд, що ним позбавили д-ра Твардовського горожанських і почесних прав, бо проступство не походило з охоти зиску.

КАМ'ЯНИЙ ХРЕСТ УПАВ НА ЛЮДИНУ.

У Львові на цвинтарі „Оброньцув Львова” трапився незвичайний випадок на гробі 36. Ліхновського. На гріб прибула зложити вінець мати померлого в товаристві служниці П. Давидів. У хвилині, коли служниця привішувала на кам'яному хресті вінець, хрест захитався й упав на неї. Нешасна має роздушені груди, поломані ребра і покалічену голову. Служницю відвезли до лікарниці.

МОВНІ НЕПОРОЗУМІННЯ.

Громадські уряди лодзького повіту дістали недавно доручення устійнити число „положних”, що живуть у даній громаді. Це поручення викликло неочікувані наслідки: виявилось, що нижчі громадські урядовці не відрізняють слів „положна” і „положниця”, бо почали обходити всі мешкання, допитуючись, чи нема в цьому домі „положниця”. Наслідок був такий, що до урядів зачали впливати величезні викази жінок, що лезать у благословенному стані! Коли згадані списи „положниць” написали до властей, вони спростували помилку. Вислали інше поручення, цим разом уже виразно зазначуючи, що річ йде про акушерки-повитухи!

ПРИПІНИЛИ В УРЯДУВАННЮ БУРМІСТРА ЗАБОЛТОВА.

Перед кількома тижнями викрили надужиття, що їх вчинив бурмістр м. Заболтова, повіт Сянтин, Пільховський. Надужиття були в господарстві різнею. Пільховського припинили в урядуванні. Його функції сповняє тепер віцебурмістр Косович.

КОРОЛЬ АБДИКУЄ

ЛОНДОН. — Після 6-денного, майже самотнього перебування в замку Бельведер, де він рішався, чи має вибрати жінку, яку кохає, чи корону, король Едвард, як указують усі позначки, перехилився на сторону жінки. Його абдикація є вже майже довершеним фактом і знаходиться в руках прем'єра Болдвина, який оголосить її в парламенті. Місце Едварда займе його молодший брат, князь Йорку. В останніх днях англійська публична опінія почала відвертатися від короля й тисячі листів, надсланих до редакцій часописів, висловлювали гадку, що король повинен зробити з себе жертву і вибрати корону, а не жінку. Ці листи нагадують королєві про ті жертви, що їх поклати сотки молодих англійців в часі війни теж для корони. Проте король рішився йти за голосом серця. Він уже опустив свій замок Бельведер і подався до Лондону, звідки негайно виїде до Кан, на французькій Ревієрі, де очікує його пані Симпсон. Мабуть вони там скоро поберуться.

З ЕСПАНСЬКОЇ СИТУАЦІЇ.

МАДРИД. — Бої за столицю трохи припинились. Революційні літаки перестали бомбардувати місто, зате 15 урядових літаків бомбардували позиції революціонерів. В посіданні урядових військ в останніх часах появилоса багато літаків. Хоч штаб лівих військ запровадив загальний наступ революційних військ на Мадрид, проте війська ген. Франка, замість наступати, окопуються й пригортаються до зимової облоги.

ПАРИЖ. — Французький уряд на спілку з англійським видивгнув плян, щоб світові потуги натиснули на оба еспанські уряди, щоб вони, замість зводити жорстоку боротьбу, перевели в краю плєбісцит і щоб нарід рішив, який вводить уряд. В тій цілі французьке міністерство закордонних справ вже вислало запрошення до Німеччини, Італії, Росії і Португалії, щоб вони прилучилися до згаданого пляну.

ЗНАМЕННА ПЕРЕСТОРОГА ШАХТА.

БЕРЛІН. — Німецький міністер економіки Гьялмар Шхат виголосив промову, в якій різко підкреслив, що коли світ не поверне німцям їх колоній, то Німеччина мусть вибухнути й сколотити мир цілого світу. Дослівно він сказав: „Німецькому народові не хочеться зносити цього звержнього натиску, який окалічує його життєву силу. Треба ось тут сказати, що змагання скорчити великий німецький нарід негваваючим звержнати натиском мусть довести наперед до соціальної нужди і неспокою, а далі до якогось вибуху. Мир Європи, а з ним мир цілого світу залежить від того, чи купчені маєси центральної Європи дістануть змогу жити, чи ні”.

РОЗБИТТЯ ПАСАЖИРСЬКОГО ЛІТАКА БІЛЯ ЛОНДОНУ.

ЛОНДОН. — Недалеко Лондону розбився великий двомоторовий пасажирський літак, у якому згинули 14 осіб і 3 були тяжко ранені. Серед убитих є еспанський летунський винахідник Гуан Сєрва, який десять літ тому винайшов був літак-автогіро, що при помочі великого пропелера на хвості може стояти в повітрі на одному місці. Згинув теж шведський адмірал Ліндман. Катастрофа наступила кілька мінут після того, як літак знісся з землі вгору.

МІНІСТЕР БЕК ПРОТИ РЕФОРМ У ЛІЗІ НАЦІЇ.

ЖЕНЕВА. — Польський міністер Бек заявився нагло проти пропонованих деякими державами реформ у Лізі Націй. Ці реформи мали полягати в тому, щоб точніше окреслити зобов'язання членів Ліги в обличчі певних політичних фактів. Дотепер Польща була за таку зміну. Але тепер мін. Бек заявив, що такої зміни не потрібно, бо „члени Ліги вже й так мають більше зв'язані руки в політичних справах, як не-члени”.

ЯК ВИГЛЯДАЄ МОСКОВСЬКИЙ „ІНТЕРНАЦІОНАЛІЗМ”.

МОСКВА. — „Ізвестія” з 18 листопада ц. р. у статті, присвяченій Ломоносові, пишуть: „Ми не Івани, що не тямлять свого роду. Нам ніколи не було чуже почуття національної гордості. Не Обломови, не злудії, не п'яні розбійники творили російську історію. Її творив талановитий, героїчний нарід, який видав із себе впродовж низки століть багато борців за народню справу, багато талановитих поетів, музик, мистців, майстрів ріжного діла, народ, який видав з себе великого вченого Ломоносова”.

"СВОБОДА" (LIBERTY).

FOUNDED 1894

English newspaper published daily except Sundays and holidays owned by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Edited by Editorial Committee

Registered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

Вар. "Свобода": BERGEN 4-0237. — Тел. У. Н. Союз: BERGEN 4-1018. 4-0807.

3 Канада належати. посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "СВОБОДА", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

МУСИТЬ БУТИ ДОКОНАНЕ

Коди ми вживаємо слова „мусить“, то робимо це в тим переконанню, що таксамо це розуміють і відчувають всі ті, до кого звернене наше слово. А воно таке:

Друк Пропамятної Книги У. Н. Союзу вже на укінченні. Останній аркуш буде друкований зараз по новім році. А на останніх картках Пропамятної Книги буде образове представлення зросту У. Н. Союзу в майні та членах. Усіх нас бажанням є, щоб і ці фігури були такі, що засвідчили б навіть образно про наше привязання до У. Н. Союзу як цієї народньої установи, що є матірню нашого народнього життя в Америці. Всі ми певно бажимо собі, щоб і тут було виказано, що започатковане нашими піонерами діло завжди мало, і тепер має, таких ідейних громадян, що вміють дорожити громадською справою, що вміють народне добро не тільки перебарити, але і його збільшити. Фінансова сила У. Н. Союзу буде виказана сумою яких чотири і пів мільона доларів. І це буде успіх, яким буде можна нам гордитись. Але й чисельна наша сила в членах не буде малою, коли зважимо, що ми перейшли в останніх роках в Америці велику кризу, а крім цього ще й перевели в У. Н. Союзі саме в тих самих критичних часах коло 20,000 членів зі старого на новий рід забезпечення. Та всежтаки є тут одне „але“, яке нас болить. Ми так уже звикли до цього, що У. Н. Союз має тридцятьтисячну армію, що годі допустити до того, щоб у Пропамятній Книзі було виказано менше число. А заходять така небезпека. Бо до повного числа бракує нам, так як тепер стоять справи, ще 292 членів.

Наша Пропамятна Книга буде історичною книгою нашої іміграції. Вона розійдеться по світі. Буде в чужинецьких бібліотеках, будуть її читати в Ріднім Краю, а й буде вона в нас, на нашім власнім столі. І буде залишена в пам'ять — нашим дітям в Америці. Думаємо, що вже те, про що тут згадуємо, є таке важке, що воно захопить принаймі наших найсвідоміших і найзавзятіших Союзівців, щоб задля цієї справи ще доконче доложили особливого труду на те, щоб ми доконче дістали ще в грудні отих 292 членів, що їх нам треба на те, щоб ми виказали в історичній книзі нашої іміграції, що У. Н. Союз має при собі „Тридцятьтисячну Армію“, готову до дальших жертв на оборону української справи в Ріднім Краю і тут в Америці.

Ми таки твердо віримо, що цих кілька слів, що ми їх тут висказали, будуть зовсім вистарчати на те, щоб наші тверді Союзівці відчували їх вагу. Ми певні, що пізніше багато людей зробили б нам навіть закид, якби ми тепер не звернули уваги на цю обставину. Тому то ми піднесли цю справу, якої полагодження не узнає вже ніякої проволоки. Тому до діла!

Евген Онацький (Рим).

БАНКРОТСТВО МОСКОВСЬКОЇ ПОЛІТИКИ В УКРАЇНІ

(Докінчення)

Той самий Балицький, майже рік пізніше, на 15 роковинах революції, докладав: „За останній рік виявлено кілька націоналістичних організацій, як Організація Українських Націоналістів (ОУН) та Українська Військова Організація (УВО)“.

Два роки тому розстріляно віцекомісара для хліборобства, Палашука „за зносини з Коновальцем“. Недавно внаслідок подібного обвинувачення заарештовано Порайка, віцепрезидента українського уряду.

Після вбиття Кирова в Україні розстріляно 28 з помітніших українських інтелігентів, в більшості членів партії, деяких навіть дуже перед партією заслужених, як поети Фалківський (бувший чекіст) та Влизько, або публіцист Крушельницький, що впродовж довгих років був головою проагатором радянської пропаганди в Східній Галичині, і інших. Поет Влизько зробив признання, що їх Постишев, теперішній диктатор України, переповів на останньому советському конгресі письменників.

„Я, казав Влизько, входив до української націоналістичної фашистської організації, а ввів мене до неї Г. Шкорупій. Я цілковито поділяв усі терористичні наміри нашої організації“.

Другий український письменник, Микола Куліш, також ніби заявив, як переповідає той же Постишев, що він вбрав терористичну діяльність, бо, на його думку, вона мала б підготувати ґрунт для національного повстання.

Той самий Постишев уважав доцільним політиці тоді історію української літератури під советським режимом на три періоди:

1. Період впливів Шумського (комісара освіти в 1926—28 роках, що за свій „націоналізм“ мусів покинути Україну та поїхати покутувати за свої гріхи на Сибір). Агенти Шумського, як казав Постишев або працювали в партії, як Хвильовий, що пропагував в необхідності відвернутися від Росії та на-

советської делегації при Лізі Націй ця організація розпочала свою діяльність, формуючи різні групи та опанувавши навіть кілька часописів, як „Корчеський Робітник“, „Міропільський Пролетар“, „Вісті“, „Комсомольці України“ і т. д. Тут працював особливо Голубенко, що вправлявся в сніанні ненависті серед української комуністичної молоді до советської влади. Щодо Порайка, то він був у звязку з ріжними бандітами. Коцюбинський мав би бути маршалом воєнних сил“.

У звязку з цим большевицьким повідомленням, що в ньому досить трудно розібрати, де починається правда, а де брехня, треба поставити головний процес, що відбувався в липні цього року в Женеві проти трьох чекістів, Нормана, Стрєна і Плана, заарештованих швейцарською поліцією за стеження за Коновальцем у Женеві. При арешті знайдено в них також плян мешкання Коновальця. Советські влади дали їм грошей і вони склали перед трибуналом за себе велику грошеву кавцію. Але як тільки були звільнені, волині зникнути, залишаючи ту кавцію в руках трибуналу.

Той самий часопис „Большовик“ у числі з 10. вересня повідомляє, що в Одесі заарештовано визначного українського націоналіста, який допіру приїхав з закордону. Його пізнав на вулиці його бувший

шкільний товариш, якийсь Шнайдер. Імення заарештованого націоналіста не подано. „Комуніст“ у числі з 8 вересня повідомляє про повстання в Чорноморській Флотії, що в ньому взяли участь чимало старшин, які визнавали, що брали участь в українській націоналістичній організації. На чолі руху стояв давній націоналіст, поручник Годований.

Ми могли б збільшувати ці приклади до безконечности. Але в тому мабуть нема потреби. Московська політика в Україні очевидячки банкрутує. Збуджена національна свідомість, постійно підсилювана соціальними й національними наслідками советського режиму, фатально приводить до боротьби, що — може бути — буде довга й трудна, але напевно переможна для українського народу, жадного свободи, й втомленого чужонаціональним гнітом, хочби й замаскованим голосними фразами.

Нації, зацікавлені в розбудові східної Європи на підставі нової національної й соціальної справедливости, мусіли би подумати над тим, як скоротити цю боротьбу та зробити її більш людською, більш відповідною інтересам не тільки великого українського народу, що збуджується до власного національного життя, але в інтересах цілої Європи, втомленої большевицьким варварством.

Д-р Кирило Трильовський.

ПРО ГНАТА ДАШИНСЬКОГО

(Докінчення)

Гнат Дашинський — це плід нашого Поділля. Його прадід звався Дашко і був дяком — очевидно греко-католицьким колом Збаража. Чи дід чи батько Гната перейшов на латинське і став Дашинським — не знаємо. Він сам уродився в Збаражі 16. жовтня 1866 р., а його мати перенеслася до Станіславова, де і він і його старший брат Фелікс ходили до гімназії. Оба вони вже в школі стали соціалістами. Старший брат помер на сухоти вже студентом університету, молодшого Гната вигнано зі школи за працю в тайнім шкільським кружку. Отже мусів

бути за писаря в адвоката за 12 ринських місячно та мусів заробляти лекціями у Львові, Перемішлі, Ярославі та з Кракові. Всеж таки в р. 1887 здав він гімназійну матуру та записався на філософійний факультет у Кракові. А рівночасно бере участь в соціалістичнім польським русі — також і в Конгресівці, де дістається до російської тюрми. Відсидівши на підставі присуду російських суддів пів року в Полоту — мандрує він під ескортою до австрійської границі. Тут його приймає гостинно австрійська жандармерія в своїй обійми, а польські судді засуджують його в Кракові на тюрму за належання до соціалістичної — очевидно „тайної“ — організації.

Тай і надалі не забувають за нього його „любезні земляки“, а професори краківського університету релюють його з нього за розбиття бюсту ректора під час одної студентської демонстрації. Бож треба знати, що краківський університет все був о середком найчорнішої польської реакції, гніздом т. зв. „станьчиць“.

Наш „Гінац“ переїжджає отже спершу до Парижа, а потім до Швейцарії, де записується в Ціріху до університету та організує швейцарських польських робітників. Нарешті в р. 1890 осідає у Львові і закладає тут центр робітничо-соціалістичного руху, котрий сягає і на чисто польські краї. У Львові виходила вже давніше польська „Праца“, редагована українським землером Данилюком, а потім виходить і „Робітник“.

На підставі ухвали всеробітничого конгресу в Парижі з стоглітні роковини вибуху великої французької революції (1789) відбувається в цілім культурнім світі дня 1. травня 1890 р. дембстраційні збори. Дашинський виїхав на цей день з рефератом до Кракова, а у Львові заступав його Ян Козакевич. В р. 1891 стає „Гінац“ редактором „Газети робітничої“ в Берліні, де нападає і на нашого Михайла Павлика, прозиваючи його „трубою Драгоманова“. А Драгоманова польські і російські

революціонери не люблять голубо за ту правду, котру він висказував у своїй книзі „Історическая Польша а великорусская демократія“.

Та не за атаки на тих двох українців, але за напади на „Газети робітничі“ на австрійсько-польські порядки засудили польські суди його по повороті до краю на три місяці тюрми. Та це збільшило лише його популярність між робітничеством, котре і вибирає його в р. 1897 з так званої 5-тої курії (загальне голосування) до віденського парламенту. (Рівночасно вибрано і Козакевича у Львові).

І там він відразу починає відігравати дуже велику роль. Франц Йосиф покликав був годі на австрійського премєра графа Казимира Бадєного з Буська, а цей старався іберломити парламентарну опозицію при допомозі впровадженій до сали парламенту поліції. У тому помагав йому звисний польський кабзан (вірменин) Лудю Абрагамович, котрому Дашинський тоді публично заявив: „Ти, старий, надаєшся до криміналу!“

Загальне зворушення віденського робітництва напустило тоді Франц Йосифа і він путив Бадєного в дураки.

А Дашинський поставив пізніше нагдє внесення на обвинувачення міністерства за впровадження виімкового стану у Західній Галичині, куди вже і ката спроваджено.

Цей безпардонний борець проти шляхти не перебарив в словах і кричав в парламенті, що в Галичині „ксьондзи, князі і графи крадуть як звичайні злодії“.

В перших роках своєї публічної діяльності Дашинський признавав („на гембу“) національні права українців, але коли українські соціалі демократи заложили свою українську соціал-демократичну партію — то це було йому дуже не на руку і він уважав її взагалі радше за якусь „прибудівку“ до польської.

На це най послужить ось яка подія:

На весні 1907 р. відбувалися перші вибори до парламенту на підставі загального права голосування. І ось в локалі метелиців у Львові відбулася нарада в справі соціалістичної кандидатури на Львівське місто.

В робітничих кругах Львова була найбільше популярною кандидатура українця Миколи Ганкевича, що працював уже кільканадцять літ у цих кругах. Та проти нього виступив „сам“ Дашинський, говорячи, що товариш Ганкевич повинен кандидатувати в Снятинщині, бо він звідтам походить.

На те крикнув студент Левко Ганкевич: „А коли так, то ви, тов. Дашинський, повинні кандидатувати в Збаражі!“

Обурений „Гінац“ сказав його за таке викинути за двері. Це най буде ілюстрацією, як по диктаторськи умів постулати Дашинський і яку велику роль у нього грала симпатія й антипатія.

Дашинський був довгі літа близьким приятелем Пільсудського, котрий проводив фактично польський соціалістичний рух в Росії та її боївці.

І коли Пільсудському прихотилося утікати через границю до недалекого Кракова — то він все знаходив захист у свого приятеля і партійника „Гінаца“.

Дашинський був великим приятелем легионної роботи Пільсудського та попірав її дуже горячо. Як звісно, перший відділ того легиону перейшов границю 6-го серпня 1914 р., але не знайшов у польській людности симпатичного прийяття. До того не мав він зі собою достаточних харчів — отже мусів їх реквірувати з польської людности у Росії, а це також симпатій до легиону не викликавало. А дотого ще головний на-

Улас Самчук.

ВІЙНА І РЕВОЛЮЦІЯ

Друга частина „ВОЛИНЬ“.

Передрук забороняється. — Авторські права встерезені.

(75)

А Володько дуже, дуже хотів би відвідати ті далекі дивні краї, побачити, як там живуть, що там роблять. У його уяві встають постаті минувшиних тих країн. Вальтер Скотт навчав його історії, Жюль Верн фізики, Купер географії. Там шалені міста, там Париж, Берлін, Лондон. Там височенні Альпи і безконечний ширізнний океанський шлях у країну Тома Соєра та на місця пригод Майн-Рідовських героїв.

Знімись, хлопче, махни дужим крилом і край кришталевої простори, привабливі і чарівні.

Через годину Володько знов у храм, знов спів, розкостите басування архидиякона, від чого тремтять цілий масив будови. Хлопець іде в печерські церкви. На сходах малюнки Цілі Натопни угодників Божих, що посходилися сюди з цілої Росії та оздобили ці мури. Все печерний, темний, висохлий народ, все тепеливці і страдники. Все носії великого одушевлення своїх чавів.

бо попіхає їх своїми сильними руками і басом підганяє: — Ну там! Жівей!

Перелякані жінки не чують цього. Вони зачаровані святістю місця і штовхуни ченця приймають, як належне. Але на Володька робить це дике вражіння. Він не тиснетесь побачити мощі, а стоїть осторонь та оглядає.

Після сходить у найнижчу печерну церкву. Тут залишилися сліди та запахи війни. І вирвані з іконостасу двері, та оголений підставець престолу; солома, що лежить так, як лежала тоді, коли в ній розкошували воїни чужого народу і навіть ті скінуті зі стінні чорні оліїні образи з прохромленими обличчями, все це говорить винятково дивною мовою, мовою, яка влізати у святе святих людини і розростається там до неймовірних розмірів.

Піднімаючись між кольонами печерців по сходах нагору, Володько не чув святости. Поведінка ченця, прохромлені святі, солома... Яка це святість? Чому не встане Йов і не прожене тих, що поневіряють людським добожним наставленням.

І аж на галерії, з якої відхиляється перед зором ширинь рідної землі, Володько знов бере себе в руки. Тримайся, хлопче! Ще не час тріспотикатися і падати. Дивись, сонце яке і як горить воно великим вогнем. І дивись, яка держава лягла на право й на ліво, взад і вперед від стіпів твоїх. Вона є державою духа і віри. Іди вперед і будь... Знаючи своє буття вогнем нової віри, розложеним на попелищі старого вогнища. Іди і будь!..

Обтяжені свистами, кониками, іконами, скляним намістом і всяким подібним почаївським крамом вертаються мандрівники у свої села. Спєлка добігає до найнижчої точки. Захід проривається, зза обрїндогори рвуться гнідо-чорні клуби, розмальовують небо на бронзу і стає шумно. Громи тріскають хльостко, сердито і несподівано. Доц дюрить нараз потоками. Мандрівники серед чистого поля, шойно минули шпильсту, на рівнині одиноку, гору Гостру. На ній високий хрест і кілька химерно покалічених інвалідів війни у вигляді дерев. Мандрівники всі бачать, як гатять у ті нещасні рештки гірської окраси небесні сили свій гнів і стріли. На голову, за комір, у рот, мов із ринви ллється тепловата безсмачна вода і по короткому часу всі подібні на топлєннік, яких шойно вртували. Спідниці дівчат липнуть до

ніг і перешкоджують у ході. Вони пищать, гнуть голови. ніби при купанню, коли бавлячись, люди хлещуть один другому у вічі воду. Але Володькові це не шкодить. Наплаки. Від спеки розболіла голова і потоки води охолодили жагу і вибухи крові втихомирилися. Жита похилилися, трава заярля, ліс шарпнувся сюди й туди, ніби бажав вихитатися із ґрунту і відлетіти під гуркіт і світло неба в невідоме... До дому дотягнулися пізно вночі. Кожний суглоб, кожний шматок м'язів, кожна кісточка щемить, догорає. Втома звалює людей у проваддя твердого сну. Сплять у клуні на соломі, а над кланує бють громи, котить хмара за хмарою, лле ударно дощ. І так триває до рана. Спати в таку ніч мертвим сном у сухому і теплі, це втішатись великою насолодою кпин з лютя могутніх сил неба і землі, в певному переконанню, що всі їх намагання безсилі перешкодити маганню.

Наступають жнива. Перед Петром приходить до дому Василь. Він став справжнім воякєм. У його поспівді збільнення написано „козак (також го-то) полку“... Говорить Василь по українськи. Слова „загально“, „головний“ і багато інших, нежвиваних на селі, замінчили йому „вобще“, „главний“... Він виріс, став розумніший. Батько спитав:

— Шож вас розпустили? А як же „государство“ буде? Без войска?.. Німці господарять?..

Василь оповів, як їх полк поділявся, як українці відійшли і сказали: „Не бажимо більше разом із кацапнею! Дайош нашу армію!“ До Вінниці сила москалів стягнулось. Так ми викотили наші „максими“, як брязнули зброю — не стало москалів. Пронх, сучі коти, зложили і в кацапію відійшли... — А проти німців так і не встояли?..

— Ні. Чому. І німців не боялися та наказ прийшов. Склали зброю і розіхалися.

Матвій крутить головою, морщить широко чоло, мацає його цілою долонею, ніби воно гаряче. Видно, він невдоволений.

Жнива минають. Поля криються жовтими стернями. Ясні, дзвінкі ночі, коли рідке повітря далеко переносить кожний звук. Падають з неба зорі.

(Дальше буде).

— Ви повинні собі купити товарове авто.

— Та я шойно вчора купив собі корову.

— Так, одначе на корові хіба не поїдете до міста?!

— Це правда, одначе товарового авта не можу доїти!

чальник російської армії оголосив, що легіоністи, взяті до неволі, будуть трактовані як звичайні бандити, отже вішані або розстрілювані.

Треба було цьому запобігти, а статися це могло лише в той спосіб, що Австрія прийняла би польські легіони в склад своєї армії, і що ті легіони зложили би присягу на вірність і послух цесареві Австрії. Треба було великих пересправ і переговорів, заки легіони на це згодилися. Спеціально бригада Пилсудського додала для облегчення свого сумління додаток до „королеві Польщі“.

В тих переговорах з головною командою австро-угорської армії та взагалі з урядом — грав головну роль „Начальни Комітет Народови“, зложений з різних партій і проводом проф. Л. Яворського, а змонтованим головною заслугою Дашинського, що став заступником голови.

І ми бачимо тут, що для добра загально-польської справи він, соціаліст, злучився навіть з найбільшими реакціонерами „станьчиками“, до котрих і професор Леопольд Яворський належав. — І не казав він, що йому не треба ніякої Польщі, коли вона не буде соціалістична, як це у відношенню до України говорив мабуть в 1919 р. один визначний наддніпрянський соціаліст. — Бож Дашинський знав, яку велику роллю програвані тим комітетом польські легіони мусять відіграти, коли прийде до оновлення польської держави.

І справді в листопаді 1918 р. — осередні держави, що вже від 1916 року патрунували тому оновленню, програють війну, а Австрія навіть розпадається. Буша російська частина Польщі стояла тоді на півночі під німецькою окупацією з осередком у Варшаві, а полуднева під австро-угорською з осередком у Любліні.

І Дашинський організує дня 6-го листопаду 1918 р. в Любліні перший уряд цілком свободної Польщі, але у своїм складі дуже лівий.

А тимчасом вертається до Варшави Пилсудський по півтораріччя німецької неволі і обіймає в Польщі провід яко „Начальник Держави“.

Уже 11. листопаду 1918 р. в год 10 вночі приїжджає до нього Дашинський разом з полк. Ридзом-Сміглім і по довшій розмові дістає від Пилсудського припоручення зорганізувати міністерство з углядженням всіх частин Польщі. У своїх споминах пише Дашинський: „Польща потребувала і потребує сильно, рішучої демократії, якщо має офертися натискові східного сусіда. Монархія упала би в Польщі немов домох з карт під тим натиском. В такій переломовій хвилі не можна було мати щодо того ніяких сумнівів. Мусів я отже зачинати працю над зложенням крайню демократичного уряду. Працюючи по 20 годин денно, старався я уложити лісту членів кабінету“.

І так по кількох днях тяжкої праці (головно через переговори з сотками людей) Дашинський зложив нарешті новий кабінет з Морачевським на чолі. Сам себе він усунув на бік, бо імя його було занадто страшним, зокрема для познаньчків. Дня 19. листопаду в год 3 рано підписав Пилсудський лісту нового кабінету, а Дашинському подакував окремим письмом за це, що „посвятив свою особу для загального добра“.

Все те характеризує незвичайно Дашинського як великого політика, великого мужа державного й великого польського патріота. Взагалі всі ті події, звязані з відродженням польської держави, незвичайно інтересні і поучаючі. Вони все з чужого досвіду (хочби і поляків) можна нам багато корисного навчитись.

Але вертаймось до нашого „Ігнаца“.

І в новій Польщі лишився він великим прихильником Пилсудського та видав в його честь брошуру п. з. „Най-визначніший чоловік в Польщі“.

Він, а зглядно його соціально-польська партія допомогли немало Пилсудському до побіди при його перевороті в половині травня 1926 р.

Та поволі відносини між ними обома почали загострюватись. Бож не забуваймо і на це, що оба вони вийшли з цілком інших шкіл, і що хоч оба вони були горячими польськими патріотами, то ментальність їх була інша. Дашинський був вихованцем всеж таки конституційної держави і демократичним політиком, а Пилсудський виріс під чинувничим московським кнутом, в революційній підпільності, готовий все на смерть на шибениці. Дотого він в останніх роках був військовим вождом, привиклим до видавання приказів.

І так, коли Дашинський став маршалом соймовим, то вправді отбывав свободу слова послан (особливо українським), але всеж таки пильнував він достоїнства парламенту. А це мусило остаточно допровадити до зудару між ним — вождом з диктаторськими інстинктами. — І так хотів раз Пилсудський — а то 31. жовтня 1929 р., зробити натиск на сойм і сказав явитись цілому відділові офіцерів в соймовій галі (сінях). Дашинський, дізнавшись про це, не хотів відкрити засідання сойму, а коли Пилсудський особисто домагався цього, відповів йому, що він під напором озброєних людей не уступить.

Прийшло отже до цілковитого зривання зносин між обома бувшими приятелями, а Пилсудський у відомий інтерв'ю „Гембів“ сойм, „партійництво і сеймовладство“.

Лівіца склакала великий конгрес до Кракова, що запобіг майже збройну боротьбу з „пулковниками“. — Прийшло до узвезнення таких людей як Вітос, Корфанті, Ліберман й інші, що опинилися в Берестю. Прийшло і до публічного процесу, а такі засудженці як Вітос та Ліберман („оборонця Пшемишля“ — по Дашинським перший польський оратор) сидять і досі за ґраніцею.

Торік помер і сам Пилсудський, а недавно Дашинський. Обидва найвизначніші Поляки з польської історії біжучого століття.

Про відносини Дашинського до українців підчас війни, а радше їх до нього — напишу іншим разом.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

МОЛОДЬ ЦКАВИТЬСЯ УКРАЇНСЬКОЮ ПРЕСОЮ.

Рівночасно з цим дописом пересилаю півричну передплату „Свободи“ для одного молодого члена, якого я вписав недавно до Союзу. Він дивується зпочатку, чому для нього не приходять „Свободи“. Я розказав йому, що лододі мають інші умови ніж старі члени. Тоді він в одній хвилі добув гроші і просив мене передплатити йому „Свободу“. Він каже, що вже передтим читав „Свободу“ і любить її, бо це „своє, рідне“. Він говорив також, що вони, себто українська тут роджена молодь, хоч уже вважаються вповні американцями, почуваяться також українцями. „А як можна бути українцем і не читати своїх часописів?“ — запитав мене згаданий молодий член.

Наводжу цю справу не тільки як приклад для інших молодих українських хлопців і дівчат, але також як приклад для старших членів, що часто нарікають, що мусять платити на „Свободу“. Вкладки на свій рідний часопис це не е витрачені на дурно гроші. Читачу „Свободи“, чоловік чогось учить ся й через це сам щось користає. Він також через те звязаний з рештою українського народу. Багато з наших людей колюб не передплачували „Свободи“ через Союз, то може й не читали своєї преси зовсім. А що стало би з ними за кілька літ? Не маючи духового корму (бо рідко хто з наших людей знає англійську мову аж так добре, щоб міг читати поправно американську пресу), такий наш громадянин духово одубів би й пропонував би багато цікавих річей, що діються в світі та тратив би через те багато з життєвої приємності. Тому гроші, що платить член У. Н. Союзу на свою пресу, це не е змарновані гроші. Це зачинають уже розуміти навіть наші молодші покоління й хоч вони вміють добре по англійськи, проте зацікавлюються ще й українською пресою, в якій е багато таких річей, яких не можна вчитати в пресі американській.

Секретар відділу У. Н. Союзу з Дітройту.

3 НАГОДИ СЕМОГО КОНГРЕСУ ОБЕДНАННЯ.

На неділю, 20. грудня б. р., заповіджено конгрес Обеднання Українських Організацій в Америці. Як відомо, такі конгреси відбуваються що три роки. І як усі добре знаємо з минувшини, на тих конгресах обговорюються завжди дуже важні справи. Нема сумніву, що так буде і тим разом.

Нема потреби пояснювати, що це за організація оте наше

Обеднання. Воно вже стало так відоме в Америці й у старім краю, що годі припускати, що би були між нами такі несправедливі люди, що не знали, яка це організація і яку вона веде роботу. І тому певний, що як минулими роками так і тепер матимемо на конгресі поважних наших народних діячів, що придуть з різних місцевостей, щоб затвердити дотеперішню працю Обеднання, висказати свій погляд щодо дальшої праці, як теж сказати своє слово супроти того, що діється на наших рідних землях.

Семий Конгрес Обеднання збирається на наради у тяжку хвилю, бо над Європою нависли воєнні хмари. Вириннає нове українська державницька справа. А через те треба нам тепер добре застановитися, яку нам повести в Америці роботу на випадок, якби така війна вибухла. Це повинен мати Семий Конгрес Обеднання на увазі. Приймайні так я думаю.

Добре було би подумати над способами, як скріпити наше національне життя по громадах. Зо свого боку я піддав би, щоб Обеднання висказалося в справі збірок чи доходів з наших національних свят по громадах. Я завважую, що в багатьох випадках з тих свят іде дуже мало грошей на народні потреби в краю, а часами і весь дохід остається в касі комітетів, що такі свята влаштувають.

Ми мусимо дати молоді в Америці більшу моральну і матеріальну поміч у її змаганнях вдержувати наше життя українським. Тут треба доконче обговорити ще раз справу видання букварів українською й англійською мовою.

Та покищо треба, щоб наші свідомі громади подбали, щоб вислати на Семий Конгрес добрих своїх представників, які визнавалися б на тих усіх важних справах.

Іван Сабат, Трентон, Н. Дж.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

ПОСМЕРТНА ЗГДКА. Дня 13. листопаду померла в 21-шій році життя ЕВА ШПОРЦЮК, членниці сестрицтва Рожд. Пресв. Богородиці, відділ 216 У. Н. Союзу в Вест Пулман, Іл.

Покійна роджена в Вест Пулман, Полишила мужа, родичів, сестри і брата. До У. Н. Союзу належала від дитинства. В. І. П. К. Шемердяк, секр.

УВАГА! ПЕРШИЙ РАЗ НА СЦЕНІ! УВАГА! ЗАХОДАМИ 11-го Відділу ОДВУ і Хору ОДВУ В НЬО ЙОРКУ, Н. Я. буде відіграна драма в 5-ох діях, у 7-ох відслонах зі співами й образами ЖИТИ АБО ВМЕРТИ згід пера добре знаного о. С. Мусійчука. Режисер: П. ЧОРНОК. Дир. хору: Ю. КИРИЧЕНКО. В ДВОХ ДНЯХ В СУБОТУ, ДНЯ 12-ГО ГРУДНЯ (DECEMBER) 1936 РОКУ В НЕДІЛЮ, ДНЯ 13-ГО ГРУДНЯ (DECEMBER) 1936 РОКУ В УКРАЇНСЬКІМ НАРОДНІМ ДОМІ, 217-219 EAST 6th STREET, NEW YORK CITY. ПОЧАТОК: в суботу 7:30 ввечір, в неділю 6-та ввечір. — ВСТУП 50 центів.

3 УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ БАЛТИМОР, МД. Листопадове Свято. За старанням Американського Горожанського Клубу відбулося тут 29. листопаду Листопадове Свято. На це свято зійшлися всі свідомі громадяни з Балтимор, як також і з сусідньої громади Куртіс Бей. Програму свята виконав громадський хор, якого утримує вище згаданий клуб. Крім хороших точок, що їх виконав по мистецьки згаданий хор, були також деклямації українських дітей, що ходять до місцевої української школи. Деклямації випали також дуже гарно. Святочну промову виголосив місцевий, молодий громадянин Володимир Черник, що два роки тому приїхав до нас із Волині. Він мав змогу оглядати власними очима той зрив українського народу, якого пам'ять ми що року святкуємо, тому його промова, хоч коротка, була палка і ясна.

На прохання одного з урядників Клубу перейшла по галі дівчинка, на руки якої приєві гості зложили свої жертви на українських інвалідів. Всіх грошей зложено \$22. По імені жертводавців не подаємо тому, що тиха і шира жертва приємніша, від явної. По відтягненню малого розходу в сумі \$2 осталу суму \$20 пересламо через Обеднання на українських інвалідів. Присутній. НЬО КЕСЛ, ПА. Листопадове Свято. Дня 15 листопаду ц. р. наша парохія відсвяткувала роковини української державности. Зійшлося поважне число громадян, щоб віддати поклон героєм, що полягли в боротьбі за українську незалежність. Рано по Службі Божій відправлено в укр. прав. церкві паннахиду, а потім місцевий парох о. М. Мерещак виголосив проповідь, що звеличувала українських синів, що лягли в бою, складаючи свої буйні голови за волю вітчизни.

Підчас панани в церкві зложили на інвалідів \$4.40, а на галі при обіді жертвували по \$1: В. Мудрак, Н. Базиліський, Ю. Ліско, Ю. Базиліський; по 50 ц.: Л. Столиця, П. Куць, І. Гечі, І. Крук; по 25 ц.: І. Дильо, М. Ліско, І. Дацько, М. Столиця, Д. Булій, О. Вересюк, І. Булій, о. М. Мерещак. Дрібними датками 40 ц. Разом \$12.80. Гроші висламо через Центральну Управу ОДВУ на інвалідів. Юліян Ліско.

УВАГА! ЕЛИЗАБЕТ, Н. ДЖ., І ОКОЛИЦЯ! УВАГА! УКРАЇНСЬКЕ СПІВАЦЬКЕ ТОВАРИСТВО БОЯН відіграє надзвичайно цікаву і веселу комедію в трьох діях ТРИ ГЕРБИ В НЕДІЛЮ, ДНЯ 13-ГО ГРУДНЯ (DECEMBER) 1936 РОКУ В УКРАЇНСЬКІМ НАРОДНІМ ДОМІ, 214-216 FULTON STREET, ELIZABETH, N. J. Початок в годині 6:30 ввечір. — Вступ 25 центів. Отсим запрошуємо всіх Бондівців У. Н. Дому, Братства, Сестрицтва і Товариства та чесних громадян до численної участі. Прийдіть а не пожадуєте. — Комітет. 289

УВАГА! НЬОАРК, Н. ДЖ., І ОКОЛИЦЯ! УВАГА! ЗАХОДАМИ УКРАЇНСЬКОГО ДЕМОКРАТИЧНОГО КЛУБУ відбудеться: ВЕЛИКЕ ДЕМОКРАТИЧНЕ ВІЧЕ В НЕДІЛЮ, 13-ГО ГРУДНЯ (DECEMBER) 1936 Р. В ГАЛІ УКРАЇНСЬКОГО РОБІТНИЧОГО ДОМУ 59 BEACON STREET, NEWARK, N. J. Початок в годині 2:30 пополудні. На вічу промовляти будуть адвокат Михайло Пізнак як голова й Іван Баран як секретар Української Дивізії Крайового Демократичного Комітету з Нью Йорку. Комітет.

УВАГА! БАЙОН, Н. ДЖ., І ОКОЛИЦЯ! УВАГА! ЗАХОДАМИ АМАТОРСЬКОГО КРУЖКА ПРИ СПІВ. ТОВ. „БОЯН“ УКРАЇНСЬКОЇ КАТ. ЦЕРКВИ буде відігране дуже смішне представлення НЕЧИСТА СИЛА комедія в 4-ох діях, Рутковського В СУБОТУ, ДНЯ 12-ГО ГРУДНЯ (DECEMBER) 1936 Р. В СЛОВАЦЬКІЙ ГАЛІ (ST. JOSEPH'S AUDITORIUM), Corner 24th Street and Avenue E, Bayonne, N. J. Початок в годині 7-мій ввечір. Вступ для старших 50 ц., для молодіжки (поверх 14 літ) 25 ц.; для дітей 10 ц. В головних ролях виступають найкращі сили нашої місцевости, а то: п.п. К. Гриник, О. Боянівський, М. Пукас, М. Гриник, М. Білик, П. Ошуст, І. Довгань, С. Ліпа, М. Борис і Т. Колодій; з пань М. Кравчук і панючки: А. Катерини, М. Король, Довгань і Р. Коридло. Також гурт хлопців і дівчат, які співом мішаного хору додадуть різноманітності шій виставі, яка наскрізь е дуже весела. Хто прийде, не пожалує, бо насміється до сходу та довго буде згадувати, як то колись виганяли з хати нечисту силу, бо дуже збитки робила. 289

Приятелька. Мені сподобалася ваша приятелька. Кожному говорить отверто, що має вже 28 літ. — Е, прошу пані, так говорять усі жінки, як дійдуть до 35 літ! Подорожний на кораблі: Найбільшим гріхом е пянство. Я хотів би, щоб усе пиво з усього світа лежало на дні моря. Моряк: О, хай Бог боронить, одначе мій брат напевно не хотів би того, що ви, пане. Подорожний: Коли так, то хай Господь Бог благословить вашого брата. А чим е ваш брат? Моряк: Він нурець...

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВІ.

РАЧЕСТЕР, Н. Я.

Збірки на Народній Дім.

Українська рачестерська громада рішила побудувати свій Народній Дім. Шість літ уже минає, як були скликані перші загальні збори, на яких рачестерські громадяни порішили були побудувати з добровільних складок парохіяльну галю. В тій цілі вибрано тоді комітет, який займався наміченим пляном і працює над його виконанням до нині. Комітет докладав усіх своїх старань, щоб чимскорше розпочати будову. Але через нинішню депресію не можна було зібрати належних фондів, щоби приступити до будови. Щойно цього року призначено належну суму гроша й 15 жовтня приступлено до будови. Мури підносяться тепер з кожним днем, а 26 грудня ц. р. буде закладений фундамент каменя.

До цієї будови допомогли майже всі братства, товариства, сестринства й організації, як теж багато громадян зложивши свої жертви. Багато громадян декларували свої суми і тепер їх виплачують, бо кожному українському громадянину хочеться побачити свою галю якнайкорше готовою. 15 листопаду наше сестринство Пресв. Богородиці, 36 від. У. Н. Союзу, робило спільну вечерю, з котрої чистого доходу прийшло \$403.81. Ті гроші підуть на будову Дому. Глибока дяка належить громадянкам, що доложили стільки трудно до влаштування цієї вечері. 22 листопаду наш грім. Бінашевський обходив свої 50-літні уродини. Члени 217 від. У. Н. Союзу, якого він є головою, змовилися між собою і пішли побажати йому і його родині довгих літ. При тій нагоді вони зложили ювілейний дар у сумі \$34.55. Ювілят подякував гостям за дар і передав його на будову Народного Дому. Цей гарний учинок можна поставити як приклад іншим громадянам. Маємо надію, що кожний ширий рачестерський українець не відмовиться від своєї жертви і скоро можна буде довершити розпочате діло.

Комітет.

НАЙКРАЩИЙ РІЗДВЯНИЙ ДАРУНОК ДЛЯ ПРИЯТЕЛЯ ЦЕ ДОБРА КНИЖКА.

Подіємо спис гарно опрацьованих книжок, які можна дати як Різдвяний дарунок

- Царішна, О. Кобилянської \$2.00
Твори Марка Вовчка 1.25
Четверта Заповідь, Чайковського 1.25
Олюнка, Чайковського 1.50
В Чужім Гнізді, Чайковського 1.50
Кобзар Т. Шевченка 2.00
Твори Шевченка (три томи) 5.00
Твори Шевченка (пять томів) 10.00
З вершин і низин (Іван Франко) 2.50

ДЛЯ МОЛОДІ ЗАМОВЛЯТИ:

- Стрілецькі Пісні на фортеп'яні зі словами, Ярославенка \$2.00
201 Українських Народних пісень під нотами 2.00
Син України, з ілюстраціями 2.00
Оповідання з царства звірів (ілюстрований) \$1.00
Дикі Звірі (з ілюстраціями) 1.25
Робінсон Крузо (з образками) 75
Малі герої (ілюстрований) 85
Одарка (ілюстрований) 35

Книгарня "Свободи" перешле ваше замовлення просто на адресу того, кому Ви хочете цей дарунок зробити, так, щоб він одержав дарунок на Різдво. Замовлення опакуємо в гарний святковий різдвяний папір, а на кожній книжці відрукуємо імення дарувача та імення обдарованого.

Як у поданому тут списі нема такої книжки, яку ви хотіли б, то пишіть до нас по новий каталог, з котрого зможете вибрати собі інші книжки. Замовлення пересилайте на адресу "Свобода", 81-83 Grand St., Jersey City, N. J.

В гостях.

- Ви сидите, пане, при фортеп'яні, а зовсім не граєте.
- Бо я зовсім не вмю грати!
- То чомуж усе сидите при фортеп'яні?
- Щоб ніхто інший при ньому не засів!

РІЗДВЯНІ КАРТКИ

- Желятинові 5 ц.
Книжкові з віршом на Різдво 5 ц.
Замовлення і гроші слати на адресу

"SVOBODA" 81-83 GRAND ST., або P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

СІРАКЮВ, Н. Я. Тов. Запорозька Січ, від. 817, повідомляє всіх членів, що річні збори відбудуться 13. грудня, зар. по Св. Вокзій, в Народній Домі. Просимо всіх членів прийти і вирішити свої запитання, бо в протинні разі будуть суспендовані. Буде справоздання уряду і контр. комісії та вибір нового уряду на 1937 рік. — Кирило Сумешський, предс.; Михайло Дядик, секр.

ПІКАГО, І.Л. Бр. св. Петра і Павла, від. 220, повідомляє всіх членів, що річні збори відбудуться в суботу, 12. грудня, в годині 7:30 вечір, в галі парохіяльній, 4950 Палайна вул. Обов'язково кожному члену має бути присутній тоді, що збори є дуже важливі. Буде справоздання за цей рік і вибір уряду на 1937 рік. Довгучий член має прийти з річними внесками, щоб не бути суспендованим. Буде справоздання уряду і контр. комісії та вибір нового уряду на 1937 рік. — Кирило Сумешський, предс.; Михайло Дядик, секр.

ЮТІКА, Н. Я. Бр. св. Петра і Павла, від. 58, повідомляє всіх членів місячних і позамісячних членів, що річні збори відбудуться в неділю, 13. грудня, в годині 1-її полов. зар. по Св. Вокзій, в галі церковній. На зборах буде вибір уряду на 1937 рік. Всі довгучі члени мають прийти і заплатити свою належність, бо інакше будуть суспендовані. Котрий член не прийде на збори заплатити 50 ц. каря, а урядник 1 дол. — Т. Ровіновський, предс.; І. Гарматюк, кас.; М. Романів, секр.

ПІКАГО, І.Л. Бр. св. Стефана, від. 221, повідомляє своїх членів, що річні збори відбудуться в неділю, 13. грудня, в годині 4-її половудні, в галі церковній. Просимо всіх членів прийти на ці збори. Буде вибір нового уряду на 1937 рік. Хто має знайомо, що не належить до У. Н. Союзу, той не має прийти на ці збори та вище до Союзу і Братства. — І. Олександр, предс.; С. Патронік, секр.; Гр. Сеняк, кас.

АЛТУНА, П.А. Бр. св. Богородиці, від. 145, повідомляє своїх членів, що річні збори відбудуться в неділю, 13. грудня, в годині 4-її половудні, в галі церковній. Просимо всіх членів прийти на ці збори. Буде вибір нового уряду на 1937 рік. Хто має знайомо, що не належить до У. Н. Союзу, той не має прийти на ці збори та вище до Союзу і Братства. — І. Олександр, предс.; С. Патронік, секр.; Гр. Сеняк, кас.

НЮАК, Н. Д. Тов. Запорозька Січ, від. 371, повідомляє всіх членів місячних і позамісячних членів, що річні збори відбудуться в суботу, 12. грудня, в годині 8-її вечір в галі церковній, 49 Бікон вул. Буде справоздання старого уряду за 1936 рік і вибір нового на 1937 рік. Довгучий член повинен вирішити свої запитання. Будемо приймати нових членів без вступного. Ті члени, які не внесли своїх грошей до У. Н. Союзу, той не має прийти на ці збори. Буде більше справоздання, тому кожному члену повинен бути присутній на зборах. — Іван Тарнавський, предс.; Олександр Шумський, секр.-кас.

ЧЕСТЕР, П.А. Бр. св. Арх. Михайла, від. 352, повідомляє всіх членів, що річні збори відбудуться в неділю, 13. грудня, в годині 1:30 половудні, в галі парохіяльній. Напоминаємо тих членів, котрі легковажали свої збори, щоб прийти на ці збори і оживити братство бодей трохх. Аще річ ясна, що кожний член повинен вирішити свої запитання на кожній зборі. Звертаємо увагу членів, що Союзом каминай за присутування нових членів кінцяється негов місяця і ми всі повинні чутися добрим членами і приєднати бодей по одному членові для нашої організації. — Гр. Валдронський, М. Гавриляк, М. Ковальчук.

СКРЕНТОН, П.А. Від. 280 повідомляє всіх членів, що річні збори відбудуться в неділю, 13. грудня, в годині 2-її половудні, в Укр. Гол. Клубі, 608 В. Лаклана Еве. Прийняти всіх членів є обов'язком. Довгучий член щоб старатися вирішити свої запитання цього місяця найдалше до 25-го. — Р. Рубаловський, секр.

ЕЛІЗАБЕТ, Н. Д. Бр. св. Арх. Михайла, від. 142, повідомляє всіх членів місячних і позамісячних членів, що річні збори відбудуться в суботу, 12. грудня, в годині 7-її вечір, в У. Н. Домі, 212 Фултон ул. Обов'язком кожного члена є являтися в означений час. Почуйте справоздання з цього року з дивовиства від урядників і контр. комісії. Буде вибір уряду на 1937 рік. Прийдіть зі собою кандидатів на члени і випишіть свої діти до У. Н. Союзу. Не прийийти член шідлягас каря згідно зі статутом. — І. Лешак, предс.; П. Останчук, секр. М. Маркович, кас.

ПІКАГО, І.Л. Бр. св. Петра і Павла, від. 220, повідомляє всіх членів, що річні збори відбудуться в суботу, 12. грудня, в годині 7:30 вечір, в галі парохіяльній, 4950 Палайна вул. Обов'язково кожному члену має бути присутній тоді, що збори є дуже важливі. Буде справоздання за цей рік і вибір уряду на 1937 рік. Довгучий член має прийти з річними внесками, щоб не бути суспендованим. Буде справоздання уряду і контр. комісії та вибір нового уряду на 1937 рік. — Кирило Сумешський, предс.; Михайло Дядик, секр.

КУПУЙТЕ НОВІ КНИЖКОВІ КАЛЕНДАРІ НА 1937 РІК.

- КАЛЕНДАР ЧЕРВОНА КАЛИНА 60 ц.
КАЛЕНДАР БАТЬКІВЩИНА 60 ц.
КАЛЕНДАР ПРОСВІТИ 60 ц.
КАЛЕНДАР ЗОЛОТИЙ КОЛОС 60 ц.
КАЛЕНДАР УКРАЇНСЬКИЙ ІНВАЛІД 40 ц.
КАЛЕНДАР КРЕНИЦЯ 40 ц.

Всі календарі гарно ілюстровані, містять багато цікавих статей та оповідань, як також податі практичні господарські поради. Календарі показують всі релігійні та національні свята.

Замовляйте ще сьогодні, бо книгарня "Свободи" має лише малу кількість тих календарів. Надіжність просимо посылати разом із замовленням. На С. О. Д. замовлень не висилаємо.

"SVOBODA" 81-83 Grand St., (P. O. Box 346) Jersey City, N. J.

ДЖЕРЗІ СІТІ, Н. Д. Бр. св. О. Николая, від. 4, повідомляє всіх членів місячних і позамісячних членів, що річні збори відбудуться в суботу, 12. грудня, в годині 7:30 вечір, під ч. 386 Джанстані ул. Просимо всіх членів прийти на означений час і вирішити свої довги за минулі місяці, щоб не перетягти догугу з року на рік. Хто має нових членів, той приведе їх на збори, щоб унести до У. Н. Союзу. — Микола Пучук, предс.; Василь Черепак, кас.; Василь Гална, секр.

ПОРТ ДЖЕРВІС, Н. Я. Тов. Нова Зоря, від. 88, повідомляє, що річні збори відбудуться в неділю, 13. грудня, на котрих буде вибір уряду на 1937 рік. Тому кожний член повинен бути присутнім на зборах. Важна справа, яка може прийти під увагу, повинна вирішити без ніяких розпорук, але озоліто і в чесний спосіб для добра нас самих і батька Союзу. Засідання відбудеться зар. по Св. Вокзій в церковній домі. — Іван Годисинський, тисар; о. Д. Микитин, організатор.

ЦЕНТРАЛ ФОРС, Р. А. Тов. ім. Івана Франка, від. 93, повідомляє всіх членів, що річні збори відбудуться в неділю, 13. грудня, в годині 1:30 половудні, в Укр. Клубі, 59 Централ Ст. Обов'язком кожного члена є прийти на означений час, бо є важні справи до поладження. Буде справоздання уряду і контр. комісії за цілий рік і вибір нового уряду на 1937 рік. Неприйийти член чи урядник на річні збори зазначити кару згідно з уставом тов. — Стефан Тріска, предс.; Пилип Сокин, кас.; Пилип Бенковський, секр.

ФРЕНКФОРД, П.А. Тов. ім. Д. Вітовського, від. 268, повідомляє всіх членів місячних і позамісячних членів, що збори відбудуться в неділю, 13. грудня, в годині 3-її половудні, в У. Н. Домі, Вакеліне ул. Просимо членів прийти на збори, бо маємо важні справи до поладження. Довгучий членма пригадуємо, щоб вирішавали свої запитання. Хто з членів має кандидатів в члени У. Н. Союзу просимо привести на ці збори. — М. Аляйда, предс.; І. Михайлик, кас.; П. Омелін, секр.

РОЧЕСТЕР, Н. Я. Сестр. Рода, Пр. Богородиці, від. 38, повідомляє своїх членів, що річні збори відбудуться в неділю, 13. грудня, в галі церковній. Просимо членів прийти на означений час, бо маємо важні справи до вирішення. На зборах буде вибір уряду на 1937 рік. Довгучий членма вирішити свої запитання та не лишати на наступний рік свого догугу. Кожна членнича мушіт бути на річних зборах, або буде карана згідно со статуту. Котрі жінки хотять висватиса до У. Н. Союзу, той прийдіть на збори. — Олена Свободяк, предс.; Анастасія Гршак, кас.; Марія Ходак, секр.

САВТ ПЛЕНФІЛД, Н. Д. Тов. Просвіта, від. 312, повідомляє всіх членів, що річні збори відбудуться в суботу, 12. грудня, в годині 7-її вечір, в галі церковній. Обов'язком кожного члена є бути на зборах задля вибору нового уряду на 1937 рік. Кожний член той приведе хоч одного нового члена. Котрий член не прийде на збори, буде підлягати карі 50 ц., а урядник 1 дол. — І. Дандо, предс.; авло Овсіння, кас.; Василь Хизь, секр.

АПРОНДКВІТ, Н. Я. Тов. ім. Т. Шевченка, від. 289, повідомляє своїх членів, що річні збори відбудуться в неділю, 13. грудня, в годині 2-її половудні, в українській галі, Норт Іудман. Просимо членів прийти на ці збори на означений час. На тих зборах контролювати зладити справоздання за 1936 рік, а вибіт буде вибір уряду на 1937 рік. — А. Лусар, предс.; А. Дровь, кас.; Н. Гозавка, секр.

КОГУС, Н. Я. Бр. св. Петра і Павла, від. 57, повідомляє своїх членів, що річні збори відбудуться в неділю, 13-го грудня, в годині 2-її половудні. Обов'язком кожного члена є прийти на річні збори. Просимо всіх членів прийти на означений час, бо маємо багато важних справ до вирішення. Довгучі члени зводять вирішити свою належність. — І. Коба, предс.; Ів. Дарбак, кас.; Гр. Недзьківський, секр.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВІ.

НЮАРК, Н. Д. Ж.

На школу.

В суботу, 18-го листопаду ц. р., відбулась громадська вечеря в українській пресвітерській церкві. Ціль вечері була заінтересувати загаль новозаснованою семикаською школою ім. М. Грушевського в Колонмі. Це перша школа того роду в Галичині, а до її заснування причинився Василь Кузів.

Промовляли: пастор О. Куман, адвокат В. Кузьма, І. Тарнавський, предсідник громади, Т. Рудий і П. Ковальчук. Передено збірку на ту школу й зібрано \$38. Чистого приходу з кухні було \$12, отже разом вислано через Обеднання \$50 на згадану ціль.

О. Куман.

НЮ ЙОРК, Н. Я.

На інвалідів.

Центральний Комітет Українських Національних Організацій переласл до Обеднання з Листопадового Свята, яке влаштував, \$136 на інвалідів у краю, яка то сума являється чистим доходом. В касі осталося ще \$15.17. Загальний прихід вносили \$355.23, а розхід \$203.46. У розпродажі квітів під церквою св. Юрія помагали члени Червоного Хреста С. Г. Д.

М. Шуст, скарбник.

ДРІБНІ ОГЛОШЕННЯ

ЗМІНА АДРЕСИ. Отрим повідомляю, що моя теперішня адреса така: MICHAEL SHUMYKO, 1972 Cawood Terrace, Union, N. J. (Попередня адреса: 26 Morton St., Newark, N. J. 288-99)

ФАБРИКА СТАРОКРАЄВОГО ОЛІО. Продаємо старокраєвий олій, який виробляємо з чистого конопляного насіння. Замовте собі в нас свіжий, смачний і здоровий олій. Одна кварта \$1.50. Галлон \$5.50. Макух 3 центи фунт. 274.

Д-Р ЮРІЙ АНДРЕЙКО УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР, ХІРУРГ І АКУШЕР 321 E. 18th STREET, between 1st and 2nd Avenues, NEW YORK, N. Y. Tel. GRAMERCY 5-2410. Урядові години: рано від 10 до 12 вечір від 6 до 8, а в неділі рано від 10 до 12.

НАЙКРАЩЕ ХОРІ, НЕ ТРАТЬТЕ НАДІ! Даром пробка ЗІЛЛЯ МІЛБРТОН

СЬОГОДНІШНЄ ОГЛОШЕННЯ У ВАШИХ РУКАХ МОЖЕ БУТИ ВАШИМ ПЕРШИМ ШТУПІН ДО ЗДОРОВ'Я. Хочемо, щоб найбільше людей пізнали це відоме лікарство, знане, котре докочило таких чуж і недугих шлунок, рахундуку і недуг вірок. Одна Велика Коробка \$1 вистає майже на цілий місяць поміч для найкраще хорого. Спеціальна оферта читачам "Свободи": \$1.00 за одну коробку Мілбертону, \$1.50 за дві коробки Мілбертону, \$2.00 за три коробки Мілбертону. Платіть за вілами Мілбертону у вашій сусідній аптеці, а як там його не мають, то пишіть до: J. S. MILLER, Inc., Dept. U., P. O. Box 628, Newark, N. J. Потребуємо агентів.

ПЕТРО ЯРЕМА УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК ЗАНІМАЄТЬСЯ ПОХОРОНАМИ В БРОКХ, БРОКЛІН, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ 129 E. 7th STREET, NEW YORK, N. Y. Tel. Orchard 4-2555 BRANCH OFFICE & CHAPEL: 707 PROSPECT AVENUE (cor. E. 185 St.), BRONX, N. Y. Tel. Ludlow 4-2568.

PAIN-EXPELLER. Тисячі знайшли полекшу від слабостей і болів в м'язах—від кількох натирань ПЕРІН-ЕКСПЕЛЛЕР торговельна марка Анхор лікцанові через 70 років.

ТАРЗАН І ЛЮДИ-ЛЕОПАРДИ.

Сторож відчинив Олд Таймерові браму і він увійшов в оселю людей-леопардів. Олд Таймер ще не зорієтувався, де він полав, бо мешканці оселі не мали на собі своїх диких стрій. Леопардові стрій вони носили тільки в часі боротьби, або в часі якихось набігів. Побачивши сповидно спокійних дикунів, він навіть подумав собі, чи не покликати їх на розшуки-Кіда.

Скоро його привели перед ватажка Боболу. Подивившись на нього, Олд Таймер дуже зрадів, бо ватажок був йому знайомий. Він колись торгував з ним; але це було в зовсім інших околицях. Хоч не дуже любив він Боболу, то всетаки краще сязий-такій знайомий, ніж ніякий. "Поздоровляю тебе з миром", заговорив Олд Таймер.

Бобольо мовчав, а Олд Таймер заговорив знову: "Голодний вандрівник хоче поживи і захисту". "Так, поживи", відповів Бобольо. "З тебе буде добра пожива. Ми їмо людське м'ясо. Ти тепер у нашій владі, в оселі людей-леопардів". Сказавши це, Бобольо з приємністю слідив за тим жахом, що появився на обличчі Олд Таймера.

"Адеж ти мій приятель", заговорив знов Олд Таймер. "Підійди ближче", приказав Бобольо. Коли Олд Таймер нахилився до дикуна, він йому прошептав: "Дай мені все своє золото і срібло, яке ти маєш при собі, а я постараюся, що ти зможеш утекти". Олд Таймер радо згодився, не знаючи, що це тільки хитрий підступ дикуна.